

Συλλογικότητα και ατομικισμός: Περαιτέρω έρευνα

“Κάθε επιθυμία του ανθρώπου είναι απλώς μια ανεξάρτητη επιλογή, όποιο κόστος κι αν έχει αυτή η ανεξαρτησία, όπου κι αν οδηγεί.”

Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι (1821-1881) – Ρώσος συγγραφέας

Ο Harry Triandis (1996) μας παρέδωσε μια λεπτομερέστερη και πιο επεξεργασμένη κατανόηση του φαινόμενου ατομικισμός-συλλογικότητα (βλ. Σχήμα 1.2). Υποστήριξε την εξέταση των κάθετων και οριζόντιων διαστάσεων της συλλογικότητας και του ατομικισμού. Στο κάθετο πολιτισμικό σύνδρομο, οι άνθρωποι αναφέρονται ο ένας στον άλλο από θέσεις ισχύος και επιτευγμάτων. Επικοινωνούν μεταξύ τους είτε ως εργοδότες και εργαζόμενοι, είτε ως ηγέτες και καθοδηγούμενοι. Εμπλέκονται επίσης σε διάφορες δραστηριότητες ως φίλοι, μέλη της οικογένειας και συνάδελφοι. Έτσι, η καλοσύνη και η ισότητα μπορεί να αντιπροσωπεύουν το οριζόντιο πολιτισμικό σύνδρομο. Τα ολοκληρωτικά καθεστώτα, για παράδειγμα, είναι πιθανό να δίνουν έμφαση στην ισότητα (οριζόντιο επίπεδο) αλλά όχι στην ελευθερία. Οι δυτικές δημοκρατίες τείνουν να δίνουν έμφαση στην ελευθερία (κάθετο επίπεδο) αλλά όχι απαραίτητα στην ισότητα (Kurman & Sriram, 2002).

Οι άνθρωποι στις πιο παραδοσιακές κοινωνίες, όπως στην Ινδία, τείνουν να είναι κάθετα συλλογικοί. Οι άνθρωποι στις ΗΠΑ μπορεί να θεωρηθούν κάθετα **ατομικιστές**. Οι άνθρωποι στη Σουηδία αντιμετωπίζονται ως οριζόντια ατομικιστές. Γιατί; Επειδή οι Αμερικανοί ανέχονται την ανισότητα σε μεγαλύτερο βαθμό από ό,τι οι άνθρωποι στη Σουηδία. Οι Σουηδοί για πολλά χρόνια δέχονταν πρόθυμα την υψηλή φορολόγησή τους προκειμένου να μειωθούν οι εισοδηματικές ανισότητες. Πράγματι, στη Σουηδία η οικονομική ανισότητα μεταξύ του υψηλότερου και του χαμηλότερου 10% του πληθυσμού είναι τρεις φορές μικρότερη από ό,τι στις ΗΠΑ (Triandis, 1996).

Τα εθνικά παραδείγματα συλλογικότητας και ατομικισμού ποικίλλουν (βλ. Πίνακα 1.3). Για παράδειγμα, η συλλογικότητα σε μια δυτική κοινωνία είναι διαφορετική από τη συλλογικότητα στην Ασία. Στην ασιατική μορφή συλλογικότητας οι πιέσεις ασκούνται στο άτομο με στόχο την αποφυγή